

uže tako, da se, kakor je oni veliki Britanec rekel, na svetu mnogo reči med nebom in zemljo nahaja, o katerih se modrijanom še ne sanja ne; ravno tako je v državnem življenju in v društvenem organizmu. Tudi tukaj se nahaja mnogo, kjer postavodajalstvo in kodifikacija nič ne opravite, pač pa običaji, navada, izročilo in sila dogodkov; tukaj bi bilo brezpametno početje, tisto si še le s paragrafi prisiliti, kar se je po nravnem potu samo od sebe pripoznalo.

Po svojem prepričanju le toliko lahko rečem: kakor je stvar sama na sebi, se mi kodifikacija državnega jezika neprimerna in neumestna zdi.

Zdi se mi pa tudi nevarna. Uže od več krajev opozorilo se je na to, da bi se državni jezik enkrat postavodajnosti in kodifikaciji podvržen, podvrgel tudi spremembam postavodajalstva. Reči pa, katere so narodi iz stališča državne skupnosti za državo potrebne spoznali in potrdili, naj se kolikor mogoče malo razpostavljajo spremembam in osobnim strankarskim nazorom.

Konečno pa, gospoda moja, se mi zdi kodifikacija državnega jezika v smislu temeljnih postav popolnem nedovoljena, in član XIX. je tukaj meja, ki se ne sme prekoračiti, če tudi na naši strani to še tako obžalujete. Ta član, kakor je znano, obstoji iz treh alinej, ki natanko ločijo „deželne jezike“ od „v deželi navadnih“. Tretja alineja pa določno pravi, da se ne sme nikdo postavno siliti, da bi se v javni šoli še drugzga deželnega jezika učiti moral.

Skušali ste te težkoče preskočiti sklicevavši se, da to le od deželnih jezikov velja, nikakor pa ne od državnega jezika. Kaj pa, ako bi bila na pr. državni in deželni jezik oba eden? Ako je nemščina za eno tudi deželni jezik? V tem slučaju nikakor ne morete čez ograjo člana XIX. Kajti, ako bi hoteli s sofizmom memoiti rekoč: Ne moremo te sicer siliti, da se učiš nemščine, kot deželnega jezika, ali učiti se je moraš, kakor državnega jezika, bi se vas ravno tako lahko zavrnilo ker je za oba ena in tista slovnica rekoč: Da, kakor državni jezik bi se je pač ne branil učiti, kot z deželnim jezikom pa ne maram nič z njo opraviti imeti. (Veselost na desni.)

Ta postava gospoda moja, dala se je pod bistvenim vašim vplivom in gospodarstvom. Še enkrat pozneje bom omenil te 3 alineje, za sedaj pa samo rečem, da je to težava, ki se je ni moč ogniti, brez spremembe temeljnih postav.

Od več strani se nam je ugovarjalo: če bi bilo res tako, bi pač državni jezik razven Češke ne bil povsod obligaten predmet. Glejte gospoda moja, ravno tu sem le hočemo naš dokaz opreti.

Stvar ste vzeli tako, kakor bi se ji edino v Čedah protivili. Razlika obstoji pa le v tem, da se je ravno v Čedah nahajala deželna postava, ki je zapovedovala obligaten poduk v obeh deželnih jezikih. Vaši vladi se je pa potrebno zdelo iz ozira na član XIX. temeljnih postav dotični paragraf spremeniti. (čujte! na desni) in večina takratnega deželnega zbora je bila vaša, ki je to postavo ovrгла. Pripoznali ste s tem, da je postava, katero ste ovrgli, nemški kot državni jezik za obligaten poduk zapovedovala in to se vam ni strinjalo s temeljnimi postavami. Drugod pa, kjer za to niso imeli nobene deželne postave, je ta položaj sam od sebe dalje trajal in gospoda moja, to je tudi položaj, ki ga priznava ona prosta volja, o kateri ste se o teh dneh tolikanj zaničljivo izraževali.

Lahko toraj sprevidite, da ravno s kodifikacijo realnih razmer ne boste rešili in težkoč nikakor ne odpravili. Jaz toraj le rečem: Po jasnem glasu temeljnih postav je proglašenje državnega jezika, kot takošnega nedopustljivo; zadosti poročstva pa nam ponuja polje

prostovoljnega pripoznanja, spoštovanja, premišljenosti in obdržanja današnjega položaja, da se bo nemški jezik še dalje ohranil kot skupno sredstvo za sporazumljivost v določenih mu mejah.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 6. aprila. — Minulo je uže dva dni, odkar je tudi gosposka zbornica odobrila državni proračun za tekoče leto, zbornica poslancev pa je uže dan poprej (v četrtek) sklenila svoje zborovanje pred velikonočnimi prazniki, potrdivši še sklepe odseka za nov davek na izdelovanje žganja. Po tej postavi dobivala bode država zopet 2 milijona davka več, kakor do zdaj.

Pred sklepom zborovanja zadele ste poslance še dve, oziroma tri pomenljive zgube: Umril je namreč stari dunajski poslanec, tudi bralcem „Novic“ znan dr. Nace Kuranda v 73. letu starosti po daljnem bolehanju. Svoj čas prišteval se je med mogočnike levičarskih liberalcev, zadnjih deset let pa se je malo več čulo o njem. Bil je pokojni svoj čas vrednik nekdanj vplivnega časnika „Ostdeutsche Post“ in pa načelnik dunajske judovske bogočastne občine.

Druga zguba zadela je zbornico po odpovedbi poljskega poslanca prof. Zaharijeviča.

Posredno pa je zadela zbornico smrt 17letnega, nadepolnega sina denarnega ministra Dunajevskega, kateri je dne 2. t. m. umrl za jetiko. — Pretekli petek pričela se je tukaj razstava pitane živine na glavnem živinskem trgu, katera traja tri dni; prvi dan je bilo vstopnine 2 gold., drugi dan 50 kr., tretji dan (danes v nedeljo) pa po 20 kr. — Prignalo se je živine letos po več kakor do sedaj in videti je bilo silo lepo pitanih goved, pa tudi bravov in prešičev.

S to razstavo preidem navadno na sedanje razmere dunajskega živinskega trga: Vpeljan je namreč nov tržni red in judovski komisijonarji ali mešetarji, bolje rečeno prekupci pripravljajo se nasprotovati tej ministerski naredbi, po kateri se imajo odstraniti te pi-javke na korist živinorejcev, dunajskega prebivalstva pa tudi dunajskih mesarjev.

Nižeavstrijsko c. kr. namestništvo izdalo je dne 4. t. m. naredbo, po kateri se stavijo ovire zveze med živinskim trgom požunskim in dunajskim, sicer pa se nikakor ne omejuje kupčija z ogersko govedo na dunajskem trgu.

Vsled te naredbe napravili so prizadeti judje grozoviti krik v ogerskih časnikih pa tudi v zbornici poslancev. Koj trije poslanci oglasili so se na enkrat v zbornici zarad te naredbe in tudi ministerski predsednik Tisza je zatrobil v tisti rog ljubljencev svojih judovskih trdeč, da je omenjena naredba očitno nepostavna, ker je v nasprotju z carinsko in trgovsko zvezo avstrijsko-ogersko.

To je bila zopet voda na mlin dunajskih judov in njihovih pristašev, ki so kar vriskali veselja zavoljo tako nenadoma nastalih težav z Oggersko.

Meni se pa dozdeva, da ogerski poslanci niso bili podučeni prav v tej stvari in da bode njihova sodba tudi drugačna, kedar zvedó, za čegavo kožo se prav za prav gré in kedar jim morebiti naša vlada na izbiranje dá ono naredbo ali pa drugo, po kateri se podolski živini zopet vrata odprejo v Avstrijo in tako v resnici živinorejcem nastane škoda.

Včeraj bila je velika spomladanska vojaška parada, pri kateri je bil navzoč, kakor zmiraj, cesar, vsi navzoči nadvojvodi in velika množica vnanjih odličnih gostov.

Tukajšnji levičarski časniki strastno oberajo naredbo od 3. dne t. m., po kateri je razpuščena trgovinska zbornica praška, vpeljan nov volilen red in so na tej podlagi razpisane nove volitve. S tem je odpravljena huda trdnjava českih nemškutarjev, huda krivica češkemu narodu!

Od kranjsko-štajerske meje 30. marca. — Naj poročam čitateljem „Novic“, kako marljivo Savinčanje za koristen in trudplačiven hmelj zemljo pripravljajo. To ti je na polji v imenovani okolici vse živo, še bolje, ko ob pšenični žetvi ali pa ajdovi setvi. Tudi Motničani bodo do pol tisuča hmeljovih sadik posadili. Kako bo pa le kaj drugod po Kranjskem?

Ko ravno o hmelju kramljamo, naj povem, da so ga „Novice“ uže leta 1852. list 16. in 17. priporočale, leta 1853. pa prinesle popolni „Poduk v hmeljoreji“ v listu 20. in slednjih, in so povedale, da vsega zemljišča ni dobro kmetu s hmeljem zasaditi, ker bi se ob slabi letini slabo obnesel, in bi bilo dela ob času trganja in sušenja preveč ž njim, so djale, kar je premisljiva vredno.

Žavčanom pa naj tudi povem, da se je v slovenski literaturi pri njih prvokrat hmelj imenoval v stoletni pratiki, ki je bila od žavskega beneficijata Ant. Breznika spisana in v Ljubljani 1789. natisnjena. Bilo je v ti „Pratiki“ več kmetijskih podukov.

G. Križnik.

Iz kamniškega okraja 6. apr. — V „Ljubljanskem Listu“ št. 6. dne 5. marca sem čital v dopisu iz kamniškega okraja o pritožbi zavoljo zaostale šolnine. Zato pa omenjam jaz toliko, kar zadene tukajšno občino H. zgoraj omenjenega okraja, ker je bil urad ves čas v mojih rokah. Ne bom na drobno dokazaval, ampak le toliko opišem, kar je resnice, da se je preteklo leto pri davkarji pobiral zaostali dolg šolnine od leta 1874. po ukazu deželnega odbora. Ta dolg je bil uže meseca grudna 1880. na prošnjo županstva te občine od c. kr. okrajnega glavarstva zgoraj omenjenega okraja gotovo iztirjan v znesku 12 gold. 60 kr. od starišev šolo obiskajočih otrok, kateri so ga tudi plačali. Pri šolskem prikladu je bil pa od 15 mesecev 2 gold. 41 kr. previsok račun, katerega smo morali tudi pri davkarju plačati, tedaj se je pri davkarju pobralo 15 gold. in 1 kr. Se ve da po ukazu više oblasti, ki so poslušali le okrajnega glavarja, ne pa župana. Ravno taka se je godila tudi sosednim občinam.

Letina prav dobro obeta, ozimna žita so prav lepa, tudi sadje se prav dobro pripravlja za cvetje; ravno danes, ko to pišem, sem videl bukovo zelenje. Marelice uže cvetó; češnje bodo tudi v par dneh cvetele. To je v naši tuhinjski dolini kaj nenavadnega, sam Bog varuj kakega mraza, da bi nam sadja ne vzel. Če bo tako naprej, bo prav lepa vélika noč, da malo takih.

Tudi živinske kupčije so prav živahne, kmetovalci so tega zeló veseli, ker je cena visoka, Bog daj, da bi še dalje to trpelo. P.

Iz Ljubljane. (Osuševanje ljubljanskega močvirja in pa olepševanje Ljubljane.) Gotovo bo osuševanje ljubljanskega močvirja odpravilo mnogo nadležne megle, katera je uže marsikaterega ptujca oplašila, da se ni naselil v Ljubljani. — Ako se pa pri predstoječih delih za osuševanje v prvi vrsti ozira na znižanje vodotoča Ljubljanice skozi mesto, tedaj se bo podala tudi prilika, odpraviti kanale, po katerih se zdaj odceja v vodo vsa nesnaga in ako se napravijo nabrežja s sprehajališi od Brega do unstran zidanega mosta na levem bregu in pa še mala zveza nabrežij zgor in spod Hradeckijevega mosta, tedaj se bode takoj odpravilo marsikatero starinsko ozadje pobrežnih hiš, bela Ljubljana si zbriše zadnje maroge starih časov in dobi najlepše sprehajališe ob bregovih

снаžne Ljubljanice. Z gnojem pa potem porabljenim na korist kmetijstvu podvoji se lahko število goved ljubljanske okolice. — To dvojnato doseči namerava, kakor smo čuli iz merodajnega vira, še drug načrt za osuševanje, katerega vzdelati je ministerstvo naročilo nadinženirju Podhagskemu, in zato se je nadjati, da tudi mestni zastop ljubljanski teh ozirov ne izgubi izpred oči ter pred izdelanjem načrta izreče svoje veljavne želje.

— (Iz trgovinske in obrtne zbornice. — Dalje.) 3. Ivan Föderl v Ljubljani dokazal je v svoji prošnji, da je vodil od l. 1872—1878. samostalno pekarijo in da od tega časa do zdaj ravno to obrt vodi v imenu matere svoje. Mestni magistrat priporoča prošnjo in odsek je tudi prepričanja, da je prosilec z ozirom na ministerski ukaz, izdan dné 14. januarija 1884., št. 46.987, dokazal sposobnost za to obrt in vsled tega nasvetuje: C. kr. deželni vladi naj se priporoča prošnjo uslišati.

4. Franc Dolenc iz Ljubljane prosi, da bi se mu dovolilo nastopiti in samostalno izvrševati mesarijo v Ljubljani. Prosilec je dokazal, da se je toliko časa učil omenjene obrti, kolikor zahteva minist. ukaz, izdan dné 17. septembra 1830. l., drž. zak. št. 149; izkazal je pa samo, da je kot pomagač le osem mesecev in dvanajst dni delal. V svoji prošnji se sklicuje na zdravniško spričevalo, s katerim dokazuje, da ne more opravljati težkega dela mesarskega pomagača, da bi pa lahko samostalno vodil to obrt. Odsek je mnenja, da ima prosilec z ozirom na to, da se je z mesarijo le tri mesece in dvanajst dni menj ko štiri leta bavil, dalje z ozirom na to, da je tudi drugi razred realke z dobrim vspehom dovršil in zaradi tega se gotovo tudi v obrti hitreje izuril, vsekako take sposobnosti, kakoršne se morajo terjati za samostalno vodstvo omenjene obrti, ter uvaževaje te razloge, predlaga odsek: C. kr. dež. vladi se priporoča to prošnjo izjemno uslišati.

5. Jarnej Grželj iz Senožeč navaja v svoji prošnji, da se je 4 leta čevljarstva učil, ter da je tudi nad 4 leta kot pomagač delal, kar tudi županstvo v Senožečah potrjuje, priporočujoč prošnjo. Odsek se z ozirom na prosilčev dokaz in izkaz, da se je več let, kakor uže omenjeni minist. ukaz terja, z navedeno obrtjo bavil, strinja s predlogom c. kr. okr. glavarstva v Postojini ter stavi predlog: Slavna c. k. deželna vlada naj prošnjo usliši.

6. Blaž Bolè iz Slavine ne more predložiti spričeval, ker so osebe, katere bi mu jih dati mogle, uže umrle. Dokazal pa je, da je bil pri vojacih nad deset let čevljar. Županstvo pa tudi potrjuje, da je Blaž Bolè popolnem izvežban v čevljarstvu. Odsek meni, da ti dokazi pač mogó nadomestiti spričevala, katera tirjajo zakona določila, ter strinjajo se s predlogom c. k. okrajnega glavarstva v Postojini, nasvetuje: C. k. dež. vladi se prošnja priporoča v ugodno rešitev.

7. Karol Rondič na Slapu navaja, da si je kovačije priučil in da bode šel letos še v podkovsko šolo v Ljubljani; županstvo izdalo je tudi potrjujočo izjavo, vendar ker on ne more dokazati, da je kot pomagač najmanj 2 leti delal, se odsek ne more strinjati s predlogom c. kr. okr. glavarstva v Postojini, ter je marveč mnenja, naj bi se prošnja odbila. Ker se bode prosilec v podkovski šoli tudi v drugih kovaških opravilih lahko izuril, mu gotovo ne bode težko v bodočem letu s spričevalom dokazati, da je sposoben za imenovano rokodelsko obrt. Odsek torej stavi predlog: C. kr. deželni vladi se nasvetuje to prošnjo zavrniti.

8. Josip Stemberger, mesar v Trnovem, želi ustanoviti podružnico v Ilirski Bistrici; dokazal je njega bodoči zastopnik, več let v Trstu samostalen mesar, da ima vse sposobnosti, podružnico, v kateri se bode letos

meso sekalo, samostalno voditi. Odsek toraj, oziraje se na minist. ukaz z dne 14. januarija 1884. l., predlaga: C. kr. dež. vladi se nasvetuje prošnjo uslišati.

9. Uršula Novak iz Koritnice trdi, da uže več let kruh peče. Županstvo v Knježaku potrjuje to trditev, tudi izjavlja, da ima prositeljica sposobnost za to obrt, in c. kr. okr. glavarstvo v Postojini priporoča prošnjo, uvažujé, da tu ni govora o veliki, marveč le mali hišni obrti, in odsek nasvetuje: C. k. deželni vladi se priporoča, naj prošnjo usliši.

10. Mihael Pajsar iz Ljubljane izkaže, da je bil pri vojacih deset let krojač in da je pozneje nad osem let kot pomagač delal. Odsek z ozirom na dokazano sposobnost prosilčevu za obrt krojača, predlaga: C. k. dež. vladi se priporoča, naj prošnjo usliši.

11. Matej Muškovič iz Slavine se uže 13 let z mizarijo bavi in županstvo potrjuje prosilčevu sposobnost za samostalno izvrševanje obrti mizarja. Odsek, strinjajoč se s predlogom c. kr. okr. glavarstva v Postojini, nasvetuje: C. k. deželni vladi se priporoča, naj prošnjo ugodno reši.

12. Franjo Gostiša, mesar v Gorenjem Logatci, prosi, naj bi se mu dovolilo v Dolenjem Logatci sekati in razprodajati meso. Prošnjo podpira tudi c. kr. okr. glavarstvo in odsek meni, da se mu z ozirom na ministerski ukaz, izdan 14. januarija 1884. št. 46.987 ne more odrekati dovoljenje za samostalni nastop in izvrševanje te rokodelske obrti, zaradi tega tudi stavi predlog: C. k. deželni vladi se nasvetuje, naj prošnjo usliši.

13. Adolf Hauptmann, barvomaznik v Ljubljani, izkaže s spričevalom, da se je učil omenjene obrti več let in da je uže 8 let vodja te obrti pri svoji materi Heleni Hauptmann. Mestni magistrat potrjujoč navedeno, priporoča prošnjo. Odsek meni, da omenjeno spričevalo in potrditev mestnega magistrata nadomestujeta ona spričevala, katera tirja ukaz trgovskega ministra sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve izdan dne 17. septembra 1883., drž. zak. št. 149, toraj odsek nasvetuje: C. k. deželni vladi se priporoča, da prošnjo usliši.

14. Josip Janežič iz Postojine ne more s spričevalom dokazati, da se je pri Mateji Lenhardu v Loži 3½ leta mizarstva učil, izkaže pa s spričevalom, da je bil 11 let mizarški pomagač v Postojini. C. k. okr. glavarstvo priporoča prošnjo in odsek je tudi zadobil prepričanje iz prošnji priloženega spričevala, da ima prosilec sposobnost, to rokodelsko obrt samostalno izvrševati, torej predlaga: C. k. deželni vladi se priporoča, naj prosilcu dovoli, da sme mizarstvo samostalno nastopiti ter izvrševati.

15. Janez Matič iz Most izkaže, da je od 1874. leta do konca 1877. leta obrt čevljarja samostalno izvrševal. Županstvo potrjuje, da se je prosilec čevljarstva učil in več let kot pomagač delal in izkazal, da ima sposobnost za to obrt. C. kr. okrajno glavarstvo v Radoljici priporoča prošnjo in odsek se strinja s tem priporočilom, ker je prosilec z ozirom na ministerske ukaze izkazal sposobnost za omenjeno obrt, ter predlaga: C. kr. deželni vladi se priporoča, naj prošnjo ugodno reši.

16. Franjo Kraigher iz Postojine izkaže s spričevalom županstva v Postojini, da je 3½ leta delal kot učenec pri krojači in s spričevalom krojača Brnota in zadruga krojačev na Dunaji, da je nad 3 leta kot pomagač delal. C. kr. okr. glavarstvo priporoča prošnjo in odsek tudi predlaga: C. kr. okr. deželni vladi se nasvetuje, da prošnjo usliši.

17. Ivan Novak iz Dražkovec izkaže s spričevalom županstva v Slavini, da je kot učenec in pomagač dalj časa pri kovačih delal in da ima sposobnost, obrt ko-

vača samostalno izvrševati. C. kr. okr. glavarstvo v Postojini priporoča prošnjo in odsek, strinjajoč se s tem, predlaga: C. kr. deželna vlada izvoli naj, prošnjo ugodno rešiti.

18. Peter Durjava na Velikem Ubeljskem, izkaže s spričevalom županstva v Ročinji, da je 2½ leti delal kot učenec in da je nad 2 leti služil kot pomagač pri mizarški obrti. C. k. okr. glavarstvo priporoča prošnjo, torej odsek, strinjajoč se s tem priporočilom, stavi predlog: C. kr. deželna vlada blagovoli naj prošnjo uslišati.

19. Martin Pahule iz Bukovice izkaže s spričevalom županstva občine Danje, da je sposoben čevljarstvo samostojno izvrševati. To potrjuje tudi čevljar Puželj, kateri tudi spričuje, da se je Martin Pahule 3 leta čevljarstva učil in tudi kot pomagač delal. C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevji priporoča, da bi se prošnja Martina Pahuleta, kateri je gluhonem, uslišala in bi se mu s tem pomoglo, da si z malo obrtnijo živež služi. Odsek tudi priporoča prošnjo, ter nasvetuje: C. kr. deželna vlada naj prošnjo usliši.

20. Marijana Košir iz Kraš izkaže s spričevalom županstva občine Smlednik, da je uže več let kruh pekla. Odsek je prepričan, da tu ne more biti govor o navadni pekarski obrti, marveč le o obrti najmanjše vrste, zaradi tega tudi meni, da se sme prošnja priporočiti ter predlaga: C. k. deželni vladi se ta prošnja priporoča.

Vseh dvajset predlogov je zbornica vsprejela.

V. Gosp. Vazo Petričič poroča, da je c. kr. trgovinsko ministerstvo naznanilo, da posamne trgovinske in obrtne zbornice zaračunajo uradnikom potnine na tak način, da niso v nobeni razmeri s službo dotičnega uradnika, in vsled tega je povabilo zbornico, naj bi o tej zadevi stavila utemeljene predloge, kateri bi se mogli vporabiti pri osnovi pravilnika za vse trgovinske in obrtne zbornice. Poročilo navaja natančno ona obstoječa določila, po katerih se naj ravnaajo državni uradniki pri računih o potninah in se ozira na ministerske ukaze od 18. junija 1883. drž. zak. št. 115, od 28. septembra 1858. drž. zakona št. 166, od 3. decembra 1859. drž. zak. št. 321, od 28. junija 1876. drž. zak. št. 97, od 4. oktobra 1863. št. 19, 572, od 27. oktobra 1873. št. 44; a odsek je bil tega mnenja, da bi se ne nasvetovalo pravilnik za potnine tako uravnati, kakor je uravnan za državne in deželne uradnike, in da bi se to uravnalo tako, da bi se zborničnim uradnikom le pravi troški za voznino povračali. Na podlagi obširnega poročila stavi poročevalec v imenu odseka naslednje predloge:

1. a) Za potovanje v službi zunaj uradnega kraja se sme zaračunati tajnikom in njih namestnikom 8. gld. dijete, drugim konceptnim uradnikom 6 gld., in kancelistom 4 gold.

b) Za potovanje v službi v uradnem sedeži se sme tajnikom in njih namestnikom zaračunati dnevščine 5 gold., drugim konceptnim uradnikom 4 gold., in kancelistom 2 gold. 50 kr.

2. Za potovanje v službi se smejo povrniti le pravi stroški za vožnjo.

Zbornica vzprejme predloge.

VI. Gosp. Vazo Petričič poroča o dopisu brzojavnega vodstva o napravi brzojavne postaje v Zagorji. V poročilu se navaja, koliko meri produktivni svet v tem kraju, pri katerih rečéh je precej živahen promet, našteva tamošnje tovarne in veliki premogokop, v kojih najde dela veliko število delalcev; dalje se omenja, koliko je v Zagorji obrtnikov in trgovcev; omenja tudi bližnje toplice v Mediji. Na podlagi navedenega stavi se predlog: Zbornica nasvetuje napravo brzojavne postaje v Zagorji, katera bi bila v zvezi s tamošnjim pošt-nim uradom.

Zbornica vzprejme ta predlog.

VII. Gosp. Vazo Petričič poroča, da je c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi zakona z dne 19. junija 1866 drž. zak. št. 85 dovolilo Josipu Verderberju v Kočevji nastaviti javno tehtnico. Na podlagi §. 15. tega zakona se sme za tehtanje po dovoljeni tarifi plačilo vzprejemati; take tarife potrjuje politično deželno oblastvo, katero pa ima prej zaslišati trgovinsko in obrtno zbornico. Tarifa ne sme biti previsoka ter more biti le mala odškodnina za trud in troške, katere napravlja javna tehtnica podjetniku. Po predloženi tarifi bi se plačevalo: za tehtanje rogate živine, telet in prašičev po 10 kr., za tehtanje praznega voza z jednim konjem 5 kr., od naloženega voza z jednim konjem 10 kr., in od naloženega voza z dvema konjema 20 kr., za tehtanje raznega družega blaga od 100 kil po 2 kr.

Odsek meni, da je tarifa opravičena, ter predlaga: Zbornica naj c. k. deželni vladi nasvetuje, da te tarife potrdi.

Zbornica vzprejme predlog.

VIII. Gosp. Janez Knez poroča o prošnji mesarjev iz Kranja, naj bi trgovinska in obrtna zbornica nasvetovala, da bi se pravica mestne občine, določevati mesu ceno, odpravila, ali da bi vsaj ona na to delala, da bi se mestna tarifa tako visoko postavila, kakoršna je v Loki, Trziči in Radoljici. Prositelji utemeljujejo prošnjo s tem, da se pri ustanovljanju in določevanju mestne tarife za meso ne uvaževajo vsi oni vzroki, kateri bi morali biti merodajni. V Kranji postavljena je za letošnji mesec marc ceno mesa brez priklade na 1 kilogr. 44 kr., v Loki pa na 46 kr., v Trziči in Radoljici celó na 48 kr. za kilogr. Mesarji navedenih krajev kupujejo klavno živino na semnjih v Kranji, torej ravno tam, kjer mesarji iz Kranja. Ker morajo po ravno taki ceni klavno živino plačevati in tudi kož in gnoja dražje ne prodajejo, kakor mesarji v Kranji, morala bi biti cena v vseh teh krajih enaka. Mesarji iz naposled omenjenih krajev lahko živino dražje plačujejo, ker imajo višo mestno tarifo za meso, in posledica temu je, da morajo tudi kranjski mesarji ravno tako drago živino kupovati. Dokler so politična oblastva določevala tarife mesu, so bile te za Loko in Kranj enake, za Trzič in Radoljico pa za eden novčič niže pri vsakem funtu. Takrat pa ni bilo še živinskih semnje v Kranji in je bila tudi živina cenejša, ker niso tuji kupci toliko živine iz Kranjske odpeljavali, kolikor zdaj. Cena mesu se je v teku desetih let le za $\frac{1}{2}$ novčiča povišala, in če se prevdari, koliko dražji je zdaj živina, kakor je bila pred 10 leti, trdijo prositelji, da mestni odbor kranjski ne določuje zdanjim razmeram primerne cene, vsled česar tudi nimajo pri svoji obrti nobenega dobička; in če se te razmere ne predrugačijo, morali bodo mesarsko obrt opustiti.

Odsek meni, da bi, oziraje se na izkušnje, katere je občinstvo v mnogih krajih v Kranjski dobilo, bilo umestno, ko bi se mestna tarifa tudi v Kranji opustila in bi se mesarjem prepustilo, da tarifo za meso določajo, vendar le pod tem uvetom, da bi moral vsak tarifo na vidljivem kraji pri svoji prodajalnici napisano imeti. To bi — meni odsek — ne moglo občinstvu v Kranji škodovati, ker je tam več mesarjev. Občina ima pa po §. 51. obrt. zakona z dne 15. marca 1883., drž. zak. št. 39, tudi pravico predlagati največe (maksimalne) tarife, katere ustanovlja z ozirom na dejanstvene razmere politično deželno oblastvo, vprašavši prej v tej zadevi trgovinsko in obrtno zbornico. Z ozirom na to predlaga odsek: C. kr. deželni vladi se nasvetuje, naj bi visokemu c. k. ministerstvu za notranje zadeve stavila nasvet, da bi preklicalo postavljanje cene za meso v Kranji.

Gosp. Ferd. Sajovic ugovarja utemeljevanju pro-

silcev, češ, da je po neki stari pogodbi cena mesu v Loki 2 kr. viša, nego ona v Kranji. Na ceno v Radoljici se ne more ozirati, ker tam se cena zeló spreminja. Konečno predlaga gosp. govornik, naj bi se nasvetovalo samo za 3 mesece postavljanje cene preklicati.

Gosp. Otomar Bamberg opozorja na uže omenjene maksimalne tarife.

Gosp. Vazo Petričič podpira predlog gosp. Sajovica ter omenja, da mesta, v katerih se je postavljanje tarife za meso preklicalo, nimajo posebno ugodnih izkušenj, marveč le visoke tarife, in enako izkušnjo bodo najbrže dobili tudi v Kranji.

Gosp. Peterca meni, da bi meso moralo v Kranji vsaj to ceno imeti, kakoršna je v Loki, ker tudi ti klavno živino na semnjih v Kranji kupujejo.

Gosp. Sajovic odgovarja, da kranjski mesarji kupujejo na semnjih le ono živino, katera ostane, in dobijo jo tedaj ceneje.

Gosp. Sajovic in gosp. Knez priporočata svoje predloge. Pri glasovanju vzprejme se g. Sajovicev predlog.

IX. Gosp. Luckmann predlaga, naj se obširnejša poročila o sejah trgovinske in obrtne zbornice vsaj v 14 dneh po seji razglašajo in odseki naj se vsak mesec najmanj enkrat v seje skličejo.

Zbornica vsprejme ta predloga.

— (*Trgovinska zbornica kranjska*) zborovala je včeraj v mestni dvorani ljubljanski. Navzoči so bili skoraj vsi odborniki. Sklenilo se je po kratkem razgovoru, iz katerega je bilo razvidno, da se ministerstvo gledé novega volilnega reda na marsikaj ni oziralo, kar je utemeljila in predlagala zbornica, — predložiti volilni red po vladini naredbi v višje potrjenje.

V odbor za dolensko železnico volili so se z akamacijo gospodje: predsednik Kušar, V. Petričič in Eichelter.

— (*Tajnik c. k. kmetijske družbe kranjske gosp. G. Pirc*) imenovan je za popotnega učitelja kmetijstva na Kranjskem. Kedar bi se na učiteljski pripravnici ljubljanski namestil za podučevanje v kmetijstvu strokovnjak, tedaj se ima posel pravega popotnega učitelja opustiti, tako čujemo.

— (*Gosp. Josip Martinak*), dosedaj okrajni sodnik v Velikih Lašicah imenovan je za svetovalca deželne sodnije pri c. k. okrožni sodnji Novomeški. — Iz srca čestitamo odličnemu, marlivemu in narodnemu g. svetovalcu.

— (*Nove knjige*). Odbor za Jurčičev spominek nanzanja, da kmalu pride na svitlo II. zvezek Jurčičevih zbranih spisov, dalje pa še tudi letos III., IV., in V., zvezek.

Cena bo novim zvezkom po 70 kr. nevezanim, v lepe Bonačove platnice vezanim pa po 50 kr. več.

Dalje je v Tiskarni Mohorjeve družbe prišlo na svitlo novo delce marljivega našega vojaškega pisatelja pl. Sočebrana z naslovom „kratek poduk o zemljišči.“ Cena knjižici slovensko-nemški z dvema podobama je 20 kr.

— V zalogi J. Blaznikovih naslednikov je prišla na svitlo povest: „Roparsko življenje“, prosto poslovenil Ig. Hladnik. Cena 20 kr. — V J. Leonovi tiskarni v Mariboru pa je dotiskana knjižica „Morilec Hugon Šenk in njegova tovariša“ z 20 podobami.

— (*Slovenska gledališka predstava*) je véliki ponedeljek v 14. dan t. m. Začetek ob $\frac{1}{2}$ 8. uri zvečer. Predstavljal se bode prvokrat z deželno nagrado odlikovani ljudski igrokaz v 4 dejanjih s petjem, godbo in plesom „kolo“ „Baron Fran Trenk“, kateri je izvirno hrvaški spisal slavnoznan J. E. Tomšič in preložil za slovensko gledališče režiser g. Josip Gécelj. K tej

predstavi posodi uprava deželnega narodnega gledišča v Zagrebu vso krasno izvirno garderobo in pri predstavi svira godba našega domačega pešpolka. Za igro vežbali so se marljivo naši neutrudljivi diletanti, skrbno se bode uprizorila, torej upamo, da se bode s polnim vspehom predstavljala in do zadnjega prostora Talijin hram napolnila. Čujemo, da bode pisatelj g. Tomšić osobno prisoten predstavi.

Naznanilo.

Na vrtu podpisane družbe na Poljanski cesti oddá se brezplačno nekaj kilogramov nove sorte krompirja, imenovan „cesarski krompir“. Oni kmetovalci, kateri želijo ta krompir dobiti, oglasijo naj se pri oskrbniku vrta. Prednost imajo družbeniki.

Glavni odbor c. kr. družbe kmetijske
v Ljubljani 7. marca 1884.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesar vrnil se je dne 3. t. m. iz Ogerskega nazaj na Dunaj, drugi dan pa je bila velika vojaška parada, kakor vsako spomlad. — Govorici, da bi se bila princesinja Valerija, najmlajša hči cesarjeva, zaročila s svojim bratrancem, se je v časnikih nekako uradno ugovarjalo. — Knez Wrede, nekdanj poslanik v Belemgradu, kjer ni znal poslovati posebno srečno, premeščen je v Stuttgart.

Veliko politično vprašanje za velikonočne praznike napravili so — ogerski voli, oziroma Dunajčanom na korist izdana naredba niževavstrijskega namestništva, o kateri obširno govori naš današnji dunajski dopis.

Ogerski judje so nahujskali tamošnje poslance in ministerstvo, in dunajski judje jim pri tem delu — proti Dunajčanom obrnjeni — pošteno pomagajo. In kaj je vendar jedro vsega vprašanja? Naša vlada je zaukazala za to, ker so judovski komisijonarji preložili živinski trg dunajski na Ogersko v Požun, da se ima zdaj po uže obstoječih 4 enakih preiskovalnih postajah enaka napraviti tudi na postaji Marhegg ogerske državne železnice, in pa, da živinski potni listi ne veljajo, in to po besedah postave tako malo, kakor drugi taki listi, katerih ni napravila ona občina, v kateri je bivalo dotično živinče stalno. — V tej naredbi pa hoče videti ogerska zbornica in vlada prelom carinske in trgovinske pogodbe in Bog vedi kaj še vse, in to vse v brambo ogerske živinoreje, ne v pospeh tamošnje živinske kupčije, ampak samo nekaterim judovskim oderuhom na ljubo, ki so do zdaj odirali živinorejce in dunajske mesarje in jih hočejo vkljub vladinim naredbam odirati še v prihodnje. — Kar je zanimivo, je pa to, da izmed vseh dunajskih levičarskih časnikov je „Vorstadt-Zeitung“ edina, ki podpira našo vlado na korist Dunaju, vsi drugi leviški listi pa ji nasprotujejo na korist judom.

V mestnem zboru poročal je prvi podžupan dr. Prix o avdijencah pri ministerskem predsedniku, pri namestniku in pri ministru poljedelstva o zadevah živinskega trga. Minister za poljedelstvo izrekel se je, da si prizadeva živinski trg ohraniti nespremenjen, se hoče tudi potezati, da preskrbovanje mesta z živežem ne bode škode trpelo, misli pa, da trg Požunski nima nikakoršne nevarnosti za Dunaj in bi znal k večem začasno napraviti zadrege, toda vpeljan tržen red se mora ohraniti nespremenjen.

Česka. — Narod česki doživel je zdaj za praznike vendar nekoliko zadostenja za prestane krivice s tem, da je trgovsko ministerstvo proglasilo nov volilni red za trgovinsko zbornico, da je razpustilo staro ustavoversko zbornico in da je preklicaje uže razpisane dopolnilne volitve, razpisalo splošne volitve v trgovinsko zbornico praško na podlagi novega volilnega reda. — S trgovinsko zbornico pade močna trdnjava nasprotnikov českega naroda in sedanje vlade.

Vesela je za česki narod tudi druga naredba severne cesar Ferdinandove železnice, po kateri morajo znati uradniki in služabniki njeni povsod, kjer bivajo Čehi tudi češčino, sicer bodo ob službo.

Ogerska. — Priprave za predstoječe volitve v državni zbor postajajo bolj in bolj živahne, in to prav po narodnem običaju ogerskem. Prejšnji teden dal je poslanec poslancu zaušnico, kasneje napadla sta dva časnikarja poslanca z revolverjem po dnevi na ulici, časnikarje so sicer dejali v zapor, pa to ne bode zabranilo novih enakih dogodeb. — Ko se je v zbornici zvedela naredba niževavstrijskega namestništva zaradi živinskega trga Požunskega, hitela sta poslanca Aponyi in Falk od opozicije vprašat vlado, jeli hoče braniti ogersko trgovino zoper take nepostavnosti, in res ministerski predsednik Tisza je onemu očitaniu zoper našo vlado še nekaj dodal — očitvidno vse z ozirom na predstoječe nove volitve, — sicer bi si bil gotovo pustil toliko časa, da bi bil dal preiskati, jeli je res kaj nepostavnosti, in jeli je naredba res obrnjena zoper ogerske živinorejce, ali ne.

Laška. — Kardinal Hohenlohe povrnil se je v Rim. Uradno je preklicano, da bi se bil nemški poslanik zadnji čas kaj razgovarjal z ministerskim predsednikom Pretis-om in še odločneje, da bi bil o razmeri med Laško in Avstrijsko se kaj razgovarjal, iz tega se vidi, da je bila dotična novica „Germanije“ povsem izmišljena. Pomenljiv je govor Mancinijev od pretekle sobote in oziroma ponedeljka. Govorec o „Propagandi“ priznava ji velike zasluge in trdi, da jo tudi laška vlada nikakor noče preganjati, da pa ne more prezirati sodbe sodišča in da tudi v ptujih deželah ne bode ostala Propaganda prosta gotovih taks, ako pridobi lastnin. Sicer pa bode tudi laška vlada vkljub razsodbe pri propagandi postopala, kolikor moč in dopustljivo — dobrohotno.

Egipt. — Zveza z generalom Gordonom, ki je v Hartumu, je še zmeraj pretrgana. Čuje se, da je poskusil drug napad, kateri se mu pa tudi ni posrečil.

Rumunska. — V zbornici je pretekli ponedeljek ministerstvo dobilo naključno nezaupnico pri določevanju dnevnega reda, ker se ni po nasvetu ministerskega predsednika pričela nadrobna obravnava o prenavedbi ustave, temveč se je sprejel predlog Rosetijev, da naj se o tej zadevi prične splošni razgovor v sredo (danes). Vsled tega sklepa dalo je ministerstvo odpoved. Kasnejši telegram pa trdi, da je Bratiano preklical odpoved vsled na novo v zbornici izrečenega mu zaupanja.

Žitna cena

v Ljubljani 29. marca 1884.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 12 kr. — banaške 8 gold. 51 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 60 kr. — rži 5 gold. 69 kr. — ječmena 4 gold. 87 kr. — prosa 5 gold. 53 kr. — ajde 5 gold. 53 kr. — ovsa 5 gold. 40 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.